

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

**Azərbaycan Respublikasının
Elm və Təhsil Nazirliyinin
3-29/3-2-548F/2025/1 nömrəli 08.09.2025-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.**

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın şifri və adı: 7002017 - Tərcümə (dillər üzrə)

BAKİ - 2025

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN UNİVERSİTETİ

*Azərbaycan Universiteti Elmi şurasının
12.09.2025-ci il tarixli,
01 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.*

Rektor S.N. Əliyeva

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın şifri və adı: 7002017 - Tərcümə (dillər üzrə)

İxtisaslaşma: Tərcümə (ingilis dili üzrə)

MAGİSTRATURA SƏVIYYƏSİNİN 7002017 – TƏRCÜMƏ (DİLLƏR ÜZRƏ) İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI

1. Ümumi müddəalar

1.1. Magistratura səviyyəsinin **7002017 - Tərcümə (dillər üzrə)** ixtisası üzrə təhsil proqramı (bundan sonra - təhsil proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların Təsnifatı"na, qabaqcıl beynəlxalq təcrübə və əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2. Təhsil proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:

- ixtisas üzrə məzunun səriştələrini, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və təlim metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktur və kadr potensialına olan tələbləri, təhsilalanın təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini davam etdirmə imkanlarını müəyyənləşdirmək;
- təhsilalanları və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik, bacarıq və təlim nəticələri ilə tanış etmək;
- təhsil proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı prosesə cəlb olunan tərəfdaşları məlumatlandırmaq.

1.3. Təhsil proqramı, tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə magistr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.

1.4. Təhsilalanın 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 akademik saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Bu zaman auditoriya saatlarının həcmi 12-16 akademik saat təşkil edir. Peşəkar məqsədlər üçün dərinlən öyrənilən ixtisaslaşmalar üzrə həftəlik dərslərin yükünün həcmi dəyişdirilə bilər.

1.5. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən ixtisasın həmin müəssisədə kadr hazırlığı aparılan hər bir ixtisaslaşması üzrə ayrıca təhsil proqramı hazırlanmalıdır. Hər bir ixtisaslaşma üzrə təhsil proqramı müvafiq ixtisasın təhsil proqramındakı bölmələrlə yanaşı, həmin ixtisaslaşma üzrə tədris və təlim metodları, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi üsulları, təcrübələrin təşkili və qiymətləndirilməsi və s. bölmələri də əks etdirməlidir.

2. Məzunun səriştələri

2.1. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi səriştələrə yiyələnəlməlidir:

- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri müstəqil şəkildə həll etmək bacarığı;
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək, planlaşdırmaq, onların cari və perspektiv nəticələrini təhlil etmək bacarığı;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin səbəblərini araşdırmaq, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək bacarığı;

- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə etmək, həmçinin gözlənilən nəticələri müəyyənləşdirmək, dəyərləndirmək və qiymətləndirmək; o fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı öz fəaliyyətini tənqidi şəkildə dəyərləndirmək bacarığı; o fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan dilində və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək, əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak etmək bacarıqları; o müxtəlif üsullarla öz bilik və sərişələrini başqalarına ötürmək bacarığı;
- istənilən şəraitdə etik davranış qaydalarına uyğun şəkildə fəaliyyət göstərmək, şəxsi davranışlanm etik aspekt və imkanlarını, məhdudiyyətlərini və sosial rolunu anlamaq bacarığı;
- davamlı öyrənmə və peşəkar inkişafı ilə bağlı özünün və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil öyrənmə üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə etmək bacarıqları.

2.2. Təhsil proqramının sonunda **7002017 – Tərcümə (dillər üzrə) ixtisasının ixtisaslaşmaları** üzrə məzun aşağıdakı peşə sərişələrinə yiyələnəlidir:

2.2.1 Tərcümə (ingilis dili üzrə)

- Müasir pedaqoji texnologiyalardan və tədris metodlarından istifadə edərək tərcümə fəaliyyətini prosesini interaktiv, nəticəyönümlü və şəxsiyyətyönümlü şəkildə təşkil edir;
- Tədris prosesində yaradıcı və fərdi yanaşmanı nümayiş etdirməyi, pedaqoji etikaya riayət etməyi və inklüziv tədris mühitində müxtəlif dilləri və mədəniyyətləri təmsil edən təhsilalanlarla işləməyi bacarır. Tərcümə təlimində mədəni müxtəlifliyi və interkultural ünsiyyəti nəzərə almağı bacarır;
- Tərcümə nəzəriyyəsi, dilin strukturu və funksional xüsusiyyətləri, müxtəlif sahə terminologiyası üzrə dərin biliklərə malik olur. Mətnləri və terminləri elmi və tənqidi baxımdan təhlil edir, onların məzmununu və kontekstual mənalarını dəqiq şəkildə çatdırmaq bacarır;
- Tərcümə və dilçilik sahəsində elmi-tədqiqat işlərini planlaşdırmağı, müxtəlif məzmunlu mətnləri təhlil etməyi və əldə olunan nəticələri elmi şəkildə əsaslandırmağı bacarır. Tədqiqat nəticələrindən tərcümə prosesində istifadə etməyi bilir;
- Rəqəmsal bacarıqlar və innovativ resurslardan istifadə: Rəqəmsallaşan təlim mühitində elektron platformalar, tərcümə proqramları (CAT tools), korpuslar və digər innovativ texnologiyalardan səmərəli istifadə edir. Tərcümə prosesində elektron lüğətlərdən, terminoloji bazalardan və onlayn resurslardan məqsədyönlü şəkildə faydalanmaq bacarır;
- Peşəkar ünsiyyət və əməkdaşlıq bacarıqları: Həmkarlarla və tələbələrlə konstruktiv və effektiv ünsiyyət qurmaq, pedaqoji və peşəkar layihələrdə əməkdaşlıq edir. Münaqişələrin həllində empatik yanaşma nümayiş etdirir, açıq dialoqa əsaslanan komanda işinə qoşulmağı bacarır və tədris prosesində tərcümə üzrə innovativ yanaşmaları tətbiq edir.

3. Təhsil proqramının strukturu

3.1. Təhsil proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən ali elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisaslaşmaların adları	Verilən dərəcə	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
• Tərcümə (ingilis dili üzrə)	Magistr ali elmi-ixtisas	2 il	120

3.2. 7002017 Tərcümə (ingilis dili üzrə) 120 (2 il) AKTS kreditindən ibarət olmalıdır. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Sıra sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
1	Tədqiqat metodları <i>Bu fənn kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqat metodlarının, ölçmə, tədqiqat dizaynı və təhlilin qarşılıqlı asılılığına diqqət yetirir. Fənn çərçivəsində tədqiqat sərişteləri, kitabxana və internet resurslarından məlumat qaynağı kimi istifadə edilməsi, verilənlərin araşdırılması, təhlil edilərək təqdim edilməsi kimi keyfiyyətin aşılmasını nəzərdə tutur.</i>	6
2	Akademik yazı və etika <i>Bu fənnin məqsədi akademik yazı, danışiq və dürüstlüyün əsaslarını öyrətmək, magistrantların elmi məqalə, dissertasiya, esse və digər akademik sənədləri peşəkar şəkildə yazmaq, konfrans, simpozium, seminar və elmi diskussiyalarda peşəkar şəkildə danışmaq, nəşr etikası bacarıqlarını inkişaf etdirməkdir. Fənn təhsilənlərə akademik üslub, mənbələrdən düzgün istifadə, istinad qaydaları və etik normalar haqqında bilik və səriştelər verəcəkdir.</i>	6
3	Tədqiqat analitikası <i>Bu fənnin tədrisi məlumat təhlili prosesi, məlumat növləri, məlumatların toplanma mənbələri, məlumat təhlili üzrə strategiyanın qurulması, məlumatların təhlil üçün hazırlanması və təmizlənməsi, təhlil üçün məlumatların sistemləşdirilməsi, məlumatların vizuallaşdırılması, sahəyə uyğun olaraq təhlillərdə istifadə olunacaq proqram təminatları ilə tanışlıq ("Excel", "SPSS", "Stata", "R", "MAXQDA", "Matlab", "Python" və s. kimi), ixtisas sahəsində tədqiqatlarda istifadə olunan təhlil metodları ilə təhlillərin aparılması (statistik testlər və təhlillər, kəmiyyət və keyfiyyət təhlilləri, eksperimental təhlillər, anket və sorğu təhlilləri və s. kimi) və təhlillərin əsasında müvafiq rəylərin hazırlanmasını nəzərdə tutur.</i>	6
4	Tərcümə tarixi <i>Bu fənn tərcümə fəaliyyətinin qədim dövrlərdən müasir dövrə qədər keçdiyi inkişaf mərhələlərini, müxtəlif sivilizasiyalarda və mədəniyyətlərdə oynadığı rolu araşdırır. Fənn çərçivəsində ənənəvi və müasir tərcümə nəzəriyyələrinin formalaşma səbəbləri, əsas tərcümə məktəbləri və görkəmli nəzəriyyəçilərin ideyaları müqayisəli</i>	6

	şəkilə təhlil edilir. Eyni zamanda, tərcümənin ideoloji, dini, siyasi və mədəni funksiyaları tarixi nümunələr əsasında öyrənilir, tərcümə strategiyalarının dövrlərə uyğun dəyişməsi və tərcümə tarixinin müasir tərcümə təlimi ilə peşəkar fəaliyyətə təsiri dəyərləndirilir.	
5	Süni intellekt və maşın tərcüməsi “Süni intellekt və maşın tərcüməsi” fənni tələbələrə süni intellekt texnologiyalarının və maşın tərcümə sistemlərinin əsas prinsiplərini, işləmə mexanizmlərini və tərcümə prosesində tətbiq imkanlarını öyrədir. Fənn çərçivəsində ənənəvi və neyron əsaslı maşın tərcümə sistemləri müqayisə edilir, onların keyfiyyəti, üstünlükləri və məhdudiyyətləri təhlil olunur. Tələbələr post-redaktə metodlarını, terminologiya idarəetməsini, tərcümə yaddaşı (TM) və müxtəlif CAT alətləri ilə işləmə bacarıqlarını mənimsəyirlər. Eyni zamanda, süni intellektin tərcümə sənayesinə təsiri, gələcək inkişaf perspektivləri, eləcə də maşın və insan tərcüməsi arasındakı etik və funksional fərqlər müasir yanaşmalar əsasında araşdırılır.	6
6	Ümumi tərcümə 1 (ekologiya/tibb sahəsi üzrə) Bu fənni tələbələrdə ekologiya və tibb sahələrinə aid terminoloji vahidlərin, peşəkar ifadələrin və sahəyexas mətnlərin tərcüməsi üzrə nəzəri və praktik biliklər formalaşdırır. Fənn çərçivəsində ingilis və Azərbaycan dillərində ekoloji və tibbi mətnlərin struktur, funksional və üslubi xüsusiyyətləri təhlil edilir, terminoloji uyğunluğun və tərcümə adekvatlığının qorunması yolları öyrədilir. Tələbələr terminoloji baza yaratmaq, abbreviaturaları və kulturoloji vahidləri düzgün tərcümə etmək, həmçinin tərcümə prosesində etik prinsiplərə riayət etmək bacarıqları əldə edirlər. Eyni zamanda, səhiyyə və ekologiya sahələrində məsuliyyət anlayışı dərk olunur və qazanılmış biliklər praktik tərcümə layihələri, təqdimatlar və tətbiqi çalışmalar vasitəsilə möhkəmləndirilir.	6
7	Ümumi tərcümə 2 (hüquqi/siyasi sahə üzrə) “Ümumi tərcümə 2 (Hüquqi/Siyasi sahə üzrə)” fənni tələbələrdə hüquqi və siyasi mətnlərin tərcüməsi üzrə nəzəri bilik və praktik bacarıqlar formalaşdırır. Fənn çərçivəsində qanunvericilik aktları, müqavilələr, beynəlxalq hüquq sənədləri və siyasi mətnlərin struktur, üslub və funksional xüsusiyyətləri təhlil edilir, terminoloji vahidlərin adekvat tərcüməsi öyrədilir. Tələbələr mənbə və təyinat mədəniyyətlərində hüquqi və siyasi anlayışların fərqlərini nəzərə alaraq məna uyğunluğunu qorumaq, dəqiqlik və obyektivlik prinsiplərinə əməl etmək bacarıqları əldə edirlər. Eyni zamanda, peşəkar etikaya, məxfilik və neytrallıq prinsiplərinə riayət etmə, terminoloji lüğətlər və sahəyexas resurslardan istifadə etmə bacarıqları inkişaf etdirilir, əldə olunan biliklər tərcümə layihələri və təqdimatlar vasitəsilə praktik şəkildə tətbiq olunur.	6
8	Tərcümənin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi Bu fənn tələbələrə tərcümə keyfiyyəti anlayışını, onun nəzəri əsaslarını və beynəlxalq qiymətləndirmə meyarlarını öyrədir. Fənn çərçivəsində tərcümə məhsulu adekvatlıq, səlislik, üslub uyğunluğu və terminoloji dəqiqlik baxımından təhlil edilir, semantik, leksik, qrammatik və stilistik səhvlərin müəyyənləşdirilməsi yolları araşdırılır. Tələbələr müxtəlif nəzəri yanaşmalar və peşəkar standartlar (ISO 17100, ASTM və s.) əsasında keyfiyyət qiymətləndirmə meyarlarını tətbiq etmə, geribildirim vermə və post-redaktə bacarıqları əldə edirlər. Eyni zamanda, tərcümə	6

	<i>keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi üzrə tədqiqat işi hazırlamaq və onu elmi əsaslarla təqdim etmək bacarıqları formalaşdırılır.</i>	
9	Tərcümə və mədəniyyətlərarası ünsiyyət <i>Bu fənn tələbələrə mədəniyyətlərarası ünsiyyətin əsas nəzəri prinsiplərini və onun tərcümə prosesi ilə qarşılıqlı əlaqəsini öyrədir. Fənn çərçivəsində realliyalar, deyimlər, dini və mifoloji elementlər kimi kulturoloji komponentlərin tərcümədə yaratdığı çətinliklər təhlil edilir, mədəni və kommunikativ fərqlərin mətnin qavranılmasına təsiri araşdırılır. Tələbələr mədəni ekvivalentlik, adaptasiya və lokalizasiya strategiyalarını tətbiq etməklə kommunikativ uyğunluğu qorumaq bacarıqları əldə edirlər. Eyni zamanda, tərcüməçinin qlobal və lokal kontekstlərdə mədəniyyətlərarası vasitəçi rolunu dərk olunur, müxtəlif praktik nümunələr əsasında analiz və təqdimat bacarıqları inkişaf etdirilir.</i>	6
10	Diskurs təhlili <i>“Diskurs təhlili” fənni tələbələrə diskurs anlayışının nəzəri əsaslarını, müxtəlif diskurs tiplərinin xüsusiyyətlərini və onların dil-cəmiyyət münasibətlərindəki rolunu öyrədir. Fənn çərçivəsində siyasi, elmi, məişət və digər diskurs nümunələri kontekst, iştirakçılar, kommunikativ niyyət və struktur baxımından təhlil edilir. Tələbələr kritik diskurs təhlili, konversasiya analizi və digər yanaşmaları müqayisəli şəkildə tətbiq etməklə mətn və danışıqın semantik-pragmatik qatlarını, gizli mənaları və ideoloji istiqamətlərini araşdırmaq bacarığı əldə edirlər. Eyni zamanda, diskurs təhlili əsasında elmi-tədqiqat layihələrinin hazırlanması və nəticələrin akademik formada təqdim edilməsi üzrə praktik bacarıqlar formalaşdırılır.</i>	6
Təcrübə		
..	Elmi-pedaqoji təcrübə	6
..	Elmi tədqiqat təcrübəsi	6
Dissertasiya işi		
..	Magistrlik dissertasiyası	18
CƏMİ		120

4. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 4.1. Bu təhsil proqramı üzrə məzunlar təhsil və ya fəaliyyət sahəsi ilə bağlı əsas anlayışlar, nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında sistemli, ümumi təsəvvürə və geniş biliyə malik olmalı, konkret (ixtisaslaşmış) təhsil və ya fəaliyyət sahəsində dərin biliklərə yiyələnməlidirlər.

- 4.2. İxtisaslaşmanın təhsil proqramının hər bir fənn üzrə təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 4.3. Fənlər üzrə təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təhsil proqramının təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 4.4. Təhsil proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən elmi və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

5. İnfrastruktur və kadr potensialı

5.1 7002017 - Tərcümə (dillər üzrə) ixtisasının təhsil proqramının tədris, təlim və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir:

5.1.1 Tərcümə (ingilis dili üzrə)

- Ali təhsil müəssisəsinin **Tərcümə (ingilis dili üzrə)** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübənin keçirilməsi, elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün İKT ilə təchiz olunmuş kabinetlərdən (labaratoriyalar, kompyuter otaqları, emalatxanalar, linqofon otaqları və s.) ibarət maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, interneti, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.
- Ali təhsil müəssisələrinin tədrisə cəlb olunan akademik heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Elmi dərəcəsi olmayan, lakin müvafiq sahədə ən az 5 il iş təcrübəsi olan mütəxəssislər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.
- Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, elmi ada və ya elmi dərəcəyə sahib olan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Karyera imkanları və ömürboyu təhsil

6.1. 7002017 – Tərcümə (dillər üzrə) ixtisasının ixtisaslaşmaları üzrə məzunlar aşağıdakı sahələrdə və peşələrdə işləmək imkanı əldə edirlər:

6.1.1 Tərcümə (ingilis dili üzrə)

- Peşəkar tərcüməçi və ya şifahi tərcüməçi (sinxron və ardıcıl) **kimi, beynəlxalq təşkilatlarda (BMT, UNESCO, Aİ strukturları və s.), diplomatik nümayəndəliklərdə, nazirliklərdə, xarici şirkətlərin yerli nümayəndəliklərində, konfrans, forum və beynəlxalq tədbirlərdə fəaliyyət göstərə bilər. Eyni zamanda bu təşkilatlarda assistent, inzibati işçi, redaktor, referent, bələdçi kimi də işləyə bilər**
- **Redaktor və ya dil üzrə mütəxəssis:** nəşriyyat evləri, KİV (televiziya, radio, qəzet və jurnal redaksiyaları), online media platformalarında fəaliyyət göstərmək imkanı qazanır. Dublyaj redaksiyasında tərcüməçi və əməkdaşı kimi çalışa bilər
- **Layihə meneceri və ya koordinator:** Beynəlxalq layihələrdə dil dəstəyi və əlaqələndirmə

funksiyalarını yerinə yetirən şəxslər kimi, Qeyri-hökumət təşkilatlarında (QHT-lər) Ç Xarici əlaqələr üzrə şöbələrdə işləyir

- **Dillər üzrə müəllim və ya təlimçi:** dövlət və özəl təhsil müəssisələrində, xarici dil kurslarında, onlayn təhsil platformalarında işləyə bilər
- **Terminoloq və leksikoqraf:** Terminologiya mərkəzlərində, lüğət və tədris materiallarının hazırlanması ilə məşğul olan institutlarda çalışa bilər.
- **Yazılı lokalizasiya və texniki tərcümə sahəsində mütəxəssis:** İT şirkətlərində proqram təminatının lokalizasiyası, texniki sənədlərin və istifadəçi təlimatlarının tərcüməsi, veb sayt və oyunların tərcüməsi və uyğunlaşdırılması üzrə işləyir.
- **Frilanser tərcüməçi:** Qlobal platformalarda (Upwork, ProZ, TranslatorsCafe və s.), müxtəlif müştərilər üçün sərbəst şəkildə tərcümə xidmətlərinin göstərilməsi, mədəniyyət və incəsənət sahəsində, muzeylərdə bələdçi kimi çalışa bilər.
- Ali təhsil müəssisələri, elmi-tədqiqat institutları və laboratoriyalarda müəllim, elmi işçi, tədqiqatçı kimi çalışmaq, tərcüməşünaslıq, ədəbiyyatşünaslıq, dilçilik kimi sahələrdə ixtisaslaşmaq imkanı qazanır.

Əlavə 1

Təhsil proqramı və tədris fəaliyyəti üzrə təlim nəticələri

Ali təhsil müəssisəsi təhsil proqramının təlim nəticələrinə uyğun hər bir tədris fəaliyyəti (eləcə də fənlər) üzrə gözlənilən təlim nəticələrini müəyyən etməlidir. *Aşağıdakı cədvəllərdə minimum 6 təlim nəticələri sadalanmalıdır (təhsil proqramı və hər bir tədris fəaliyyəti (fənn) üzrə ayrı-ayrılıqda)*

	Tərcümə (ingilis dili) proqramının təlim nəticələri
PTN 1	Tərcümə işini müstəqil şəkildə yerinə yetirir və yaxud tərcüməçi qrupunun üzvü kimi tərcümə prosesində ortaya çıxan problemləri aradan qaldırmaq məqsədilə cavabdehlik daşıyır.
PTN 2	Yüksək yaradıcı və tənqidi təfəkkürə, geniş dünyagörüşünə, ensiklopedik biliklərə, mədəniyyətlərarası ünsiyyət bacarığına, erudisiyaya malik olur, yüksək vətənpərvərlik tərbiyəsi sərgiləyərək Azərbaycanı yüksək formada təmsil edir. Tərcümə bazarında tərcüməşünaslığın nəzəri və praktik məsələlərindən xəbərdar peşəkar yazılı və şifahi tərcüməçi mütəxəssis, həmçinin bu sahədə tədqiqatçı kimi fəaliyyət göstərir.
PTN 3	Bədii, elmi-texniki, tənqidi, diskursiv, ictimai-tarixi, kultural, linqvistik yanaşmalar haqqında ətraflı nəzəri biliklərə və praktik bacarıqlara malikdir. Mətnin kontekstual və mədəni komponentlərini düzgün qiymətləndirməyi bacarmaqla yanaşı, məxəz mətnin təhlilində, eləcə də hədəf mətnin yaradılmasında bilik və bacarıqlarını tətbiq edərək yaranan üslubi, leksik, qrammatik və digər problemləri müəyyənləşdirməyi, təhlil etməyi və ən uyğun həll yollarını tapmağı bacarır.
PTN 4	İşçi dillərdə olan yazılı və şifahi materialları tənqidi nöqtəyi-nəzərdən şərh və müqayisə edə bilər. Tərcümə prosesində istifadə edəcəyi metod, strategiya, forma və məzmunla bağlı qərarlar qəbul edə bilər və həmin qərarların tətbiqinə yaradıcı şəkildə yanaşır. O, cümlədən tərcümə mətnlərini redaktə edir.
PTN 5	Tərcümə ilə bağlı bütün proseslərdə ən müasir texnologiyadan, internetdən, o cümlədən onlayn resurslardan, termin banklarından, yazı qaydaları və qrammatikanı

	yoxlayan alətdən, terminoloji məlumatlar bazasından, kompüterin köməyi ilə tərcümə proqramlarından istifadə edə bilir və bu sahə üzrə yenilikləri izləyir. Sinxron və ardıcıl tərcümə bacarıqlarına yiyələnir.
FTN 6	Sahə üzrə bilgi və həmin sahənin tələblərinə cavab verəcək mənbə və hədəf dil bilgisi, o cümlədən terminoloji bilgi nəzərə alınmaqla yazılı mətnləri tərcümə edir. Terminoloji aparata yiyələnir və tərcümə prosesində tətbiq etməyi bacarır.

Fənn Təlim Nəticələri
“Tərcümə (ingilis dili)” ixtisaslaşması üzrə

"Tədqiqat metodları" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)	
FTN 1.	Elmi tədqiqatların aparılması üçün kəmiyyət və keyfiyyət tədqiqat metodlarını, onların xüsusiyyətlərini və tətbiq sahələrini fərqləndirə və məqsədyönlü şəkildə tətbiq edə biləcək.
FTN 2.	Fəaliyyət sahələrində tədqiqat sualının formalaşdırılması, hipotezlərin və tədqiqat dizaynının (eksperimental və ya müşahidə xarakterli) qurulması bacarığına yiyələnəcək.
FTN 3.	Elmi mənbələrdən (kitabxana, elmi bazalar, elektron resurslar və s.) sisteməlik istifadə edərək mövcud bilikləri toplaya və onlara əsasən tədqiqat çərçivəsini formalaşdıracaq.
FTN 4.	Toplanmış verilənlərin ölçülməsi, statistik üsullarla işlənməsi, vizualizasiya edilməsi və tədqiqat məqsədlərinə uyğun olaraq təhlilini həyata keçirəcək.
FTN 5.	Tədqiqat nəticələrini məntiqi strukturda təqdim etməyi, elmi məqalə və hesabatlar şəklində yazmağı, həmçinin nəticələri şifahi və yazılı formada auditoriyaya təqdim etməyi bacaracaq.
FTN 6.	Tədqiqatın etik və metodoloji prinsiplərinə riayət etməklə müstəqil və ya qrup halında tədqiqat aparacaq, layihə və dissertasiya işlərinin hazırlanmasında metodoloji əsasları düzgün tətbiq edə biləcək.

"Akademik yazı və etika" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)	
FTN 1.	Akademik yazının məqsədi, strukturu və üslub xüsusiyyətlərini anlayaraq elmi esse, dissertasiya, məqalə və digər akademik sənədləri məntiqi və peşəkar şəkildə yazmağa biləcək.
FTN 2.	Fərqli akademik janrlarda (məqalə, dissertasiya, tezis, referat və s.) yazı tələblərinə uyğun kontent hazırlamağı və ideyaları ardıcıl və əsaslandırılmış formada ifadə etməyi bacaracaq.
FTN 3.	Mənbələrlə işləmə bacarığına yiyələnərək akademik yazılarda müxtəlif istinad sistemlərindən (APA, MLA, IEEE və s.) düzgün istifadə etməyi və plagiatdan yayınmağı bacaracaq.
FTN 4.	Elmi diskussiyalar, seminarlar, simpozium və konfranslarda çıxış etmək üçün akademik danışmaq üslubunu mənimsəməklə fikirlərini peşəkar şəkildə təqdim etməyi bacaracaq.
FTN 5.	Elmi fəaliyyət zamanı müəlliflik hüquqları, nəşr etikası və akademik dürüstlük prinsiplərini mənimsəyəcək və elmi araşdırmalarda bu prinsiplərə riayət edəcək.
FTN 6.	Elmi tədqiqat və yazı prosesində qarşıya çıxan etik dilemmaları və düzgün davranış modellərini analiz edəcək və elmi mühitdə etik qərarlar verməyi bacaracaq.

"Tədqiqat analitikası" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)	
FTN 1.	Məlumatların növlərini və tədqiqatın məqsədinə uyğun olaraq məlumatların toplanma üsullarını təyin etməklə elmi-tədqiqat üçün effektiv məlumat toplama strategiyası hazırlayacaq.

FTN 2. Tədqiqat məqsədlərinə uyğun olaraq məlumatların ilkin emalı (təmizlənməsi, kodlaşdırılması, strukturlaşdırılması) və təhlilə hazır vəziyyətə gətirilməsi proseslərini yerinə yetirəcək.
FTN 3. Fərqli proqram təminatlarında ("Excel", "EViews", "SPSS", "Python", "R", "Matlab" və s.) məlumatları analiz edərək sadə və mürəkkəb statistik göstəricilər əsasında nəticələr çıxaracaq.
FTN 4. Tədqiqatlarda istifadə olunan əsas təhlil metodlarını (kəmiyyət, keyfiyyət, qarışıq və eksperimental təhlil üsulları) sahəyə uyğun şəkildə tətbiq edərək analitik nəticələr əldə edəcək.
FTN 5. Analitik nəticələri vizual təqdim etmə alətləri (qrafiklər, diaqramlar, cədvəllər və s.) vasitəsilə elmi əsaslarla təqdim edəcək və nəticələri düzgün interpretasiya edəcək.
FTN 6. Tədqiqat nəticələrinə əsaslanaraq məntiqi və sübutlara əsaslanan elmi rəy, tövsiyə və ümumiləşdirmələr hazırlayaraq tədqiqat hesabatları və elmi sənədlər tərtib edə biləcək.

"Elmi-pedaqoji təcrübə" üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. İxtisasa aid akademik fənlərin proqramlarının hazırlanması, dərslər planlarının tərtib edilməsi, mühazirə və praktiki məşğələlərin təşkili, təlim materiallarının seçilməsi və hazırlanması üzrə bacarıqlar qazanacaq.
FTN 2. Tədris prosesinin planlaşdırılması, auditoriya ilə işləmək, təlim strategiyalarının seçilməsi, tələbələrin fəallığını artırmaq üçün müasir təlim metodlarından istifadə etmə bacarığına yiyələnəcək.
FTN 3. Pedaqoji fəaliyyət zamanı fənnin məzmununu müasir elmi yeniliklərə əsaslanaraq formalaşdırmaq və tətbiq etmək bacarığını inkişaf etdirəcək.
FTN 4. Müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından (ICT), tədris proqram təminatlarından (CAD/CAM/CAE, simulyasiya proqramları, virtual laboratoriyalar) səmərəli istifadə etməyi öyrənəcək.
FTN 5. Tədris fəaliyyətində açıq və səlis akademik ünsiyyət qurmaq, öz bilik və tədqiqat nəticələrini auditoriyaya aydın və əsaslandırılmış formada çatdırmaq bacarığına malik olacaq.
FTN 6. Pedaqoji fəaliyyətin güclü və zəif tərəflərini müəyyən etməyi, refleksiya aparmağı və gələcək fəaliyyət üçün inkişaf istiqamətlərini müəyyən etməyi öyrənəcək.

"Elmi-tədqiqat təcrübəsi" üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. İxtisas sahəsində aktual elmi-tədqiqat mövzularını müəyyənləşdirmək, tədqiqatın məqsəd və vəzifələrini dəqiq formalaşdırmaq bacarığına malik olacaq.
FTN 2. Konkret tədqiqat məqsədlərinə uyğun müasir elmi-tədqiqat metodlarını (situasiya analizi, əməliyyat-taktiki təhlil, modelləşdirmə, statistik metodlar və s.) seçmək və səmərəli tətbiq etmək bacarığına yiyələnəcək.
FTN 3. Əldə etdiyi eksperimental və nəzəri məlumatların işlənməsi, sistemləşdirilməsi, nəticələrin emal edilməsi, statistik analizinin aparılması və nəticələrin şərh olunması üzrə bacarıqlar əldə edəcək.
FTN 4. Aparılmış tədqiqatların nəticələrini proseslərin optimallaşdırılması, tətbiqi və innovativ texnologiyaların işlənilib hazırlanması istiqamətində tətbiq etmək bacarığına malik olacaq.
FTN 5. Tədqiqat nəticələrini elmi məqalə, hesabat, dissertasiya formatında təqdim etmək, elmi konfrans və seminarlarda çıxış etmək, elmi diskussiyalarda iştirak etmək bacarığı əldə edəcək.

FTN 6. Tədqiqat fəaliyyətində elmi etika prinsiplərinə (plagiatın qarşısının alınması, düzgün istinad qaydaları, müəllif hüquqlarına hörmət və s.) əməl etməyi və elmi məsuliyyəti dərk etməyi öyrənəcək.

"Magistrlik dissertasiyası" üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Tədqiqat problemini əsaslandırmaq, məqsəd və vəzifələri dəqiq müəyyənləşdirmək, kompleks plan qurmaq, nəzəri və analitik üsullarla tədqiqatı tam həcmdə yerinə yetirmək bacarığına yiyələnəcək.

FTN 2. İxtisas sahəsində elmi-nəzəri və praktiki problemləri dərinlən təhlil etmək, təhlükəsizlik risklərinin qiymətləndirilməsi və operativ qərarların qəbulunda müasir elmi yanaşmaları tətbiq etməklə problemlərin müstəqil həllini təqdim etmək bacarığını nümayiş etdirəcək.

FTN 3. Eksperimental və nəzəri nəticələrin riyazi modelləşdirilməsi, sistemli təhlili, analiz edilməsi və ümumiləşdirilməsi üzrə səriştə qazanacaq.

FTN 4. Əldə olunan elmi nəticələrin ixtisas üzrə tətbiqini əsaslandırmaq, praktik tövsiyələr hazırlamaq və innovativ yanaşmalar təqdim etmək bacarığı əldə edəcək.

FTN 5. Dissertasiya işinin məzmununu elmi auditoriya qarşısında aydın, əsaslandırılmış və strukturlaşdırılmış formada təqdim etmək, müdafiə etmək və elmi müzakirələrdə iştirak etmək bacarığına yiyələnəcək.

FTN 6. Dissertasiya işində elmi etika və intizam qaydalarına riayət etmək, müəllif hüquqlarına hörmət, istinad qaydalarına əməl etmək və öz tədqiqat fəaliyyətinə məsuliyyətlə yanaşmaq bacarığını nümayiş etdirəcək.

"Tərcümə tarixi" fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):

FTN 1. Tərcümə fəaliyyətinin tarixi inkişaf mərhələlərini və müxtəlif sivilizasiyalarda tərcümənin rolunu izah edir.

FTN 2. Ənənəvi və müasir tərcümə nəzəriyyələrinin tarixi kontekstdə formalaşma səbəblərini təhlil edir.

FTN 3. Əsas tərcümə məktəbləri və nəzəriyyəçilərinin (Cicero, Schleiermacher, Nida, Venuti və s.) ideyalarını müqayisəli şəkildə təqdim edir.

FTN 4. Tərcümənin ideoloji, dini, siyasi və mədəni funksiyalarını tarixi nümunələr əsasında araşdırır.

FTN 5. Tarixi dövrlərə uyğun olaraq tərcümə strategiyalarının dəyişməsinə və səbəblərini izah edir.

FTN 6. Milli və dünya tərcümə tarixində mühüm rol oynamış tərcüməçilərin fəaliyyətini təhlil edir.

FTN 7. Tərcümə tarixinin müasir tərcümə təliminə və peşəkar təcrübəyə təsirini dəyərləndirir.

"Süni intellekt və maşın tərcüməsi" fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):

FTN 1. Süni intellekt və maşın tərcüməsinin əsas anlayışlarını, texnologiyalarını və işləmə prinsiplərini izah edir.

FTN 2. Ənənəvi və neyron əsaslı maşın tərcümə sistemlərini (Google Translate, DeepL və s.) müqayisə edir.

FTN 3. Maşın tərcüməsinin keyfiyyəti, məhdudiyyətləri və redaktə ehtiyaclarını qiymətləndirir.

FTN 4. Post-redaktə (post-editing) metodlarını mənimsəyir və maşın tərcüməsi nəticələrini təkmilləşdirir.
FTN 5. Terminologiya idarəetməsi, tərcümə yaddaşı (TM), CAT alətləri ilə işləmə bacarığı əldə edir.
FTN 6. Süni intellektin tərcümə sənayesindəki rolu və gələcək perspektivlərini analiz edir.
FTN 7. Maşın tərcüməsi və insan tərcüməsi arasında etik və funksional fərqləri şərh edir.

“Ümumi tərcümə 1 (ekologiya/tibb sahəsi üzrə)” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Ekologiya və tibb sahəsinə aid terminoloji vahidlərin və sahəyexas ifadələrin mənimsənilməsinə təmin edir.
FTN 2. Fərqli ixtisas sahələrində terminoloji uyğunluğu və tərcümə adekvatlığını qoruyur.
FTN 3. İngilis və Azərbaycan dillərində sahəyexas mətnlərin funksional və struktur xüsusiyyətlərini təhlil edir.
FTN 4. Terminoloji baza yaradaraq sahə üzrə tərcümə keyfiyyətini artırır.
FTN 5. Mənbə mətndəki terminlərin, abbreviaturaların və kulturoloji vahidlərin adekvat tərcüməsini təmin edir.
FTN 6. Tərcümə prosesində etik yanaşmanı qoruyur, səhiyyə və ekoloji sənədlərdəki məsuliyyət anlayışını dərk edir.
FTN 7. Əldə etdiyi bilik və bacarıqları praktik tərcümə layihələrində və təqdimatlarda tətbiq edir.

“Bədii tərcümə” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Bədii mətnlərin üslubi, semantik və estetik xüsusiyyətlərini təhlil edir və tərcümə strategiyasını buna uyğun müəyyənləşdirir.
FTN 2. Müəllif üslubunun, obrazların, simvolizmin və metaforik strukturların dilə adekvat və səmərəli şəkildə ötürülməsini təmin edir.
FTN 3. Mədəni kontekstin və milli reallıqların bədii tərcümədə yaradacağı çətinlikləri və onların həll yollarını araşdırır.
FTN 4. Fərqli ədəbi janrlarda (nəsr, poeziya, dramaturgiya) bədii tərcümə prinsiplərini müqayisə edir.
FTN 5. Bədii mətndə emosional və estetik təsirin qorunmasına yönəlmiş tərcümə yanaşmalarını tətbiq edir.
FTN 6. Bədii tərcümənin tarixindən və nəzəri əsaslarından istifadə edərək tərcümə fəaliyyətini əsaslandırır.
FTN 7. Tərcümə olunmuş bədii mətnlər üzrə müqayisəli təhlil aparır və nəticələrini təqdim edir.

“Praqmatik tərcümə” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Praqmatik tərcümənin nəzəri əsaslarını və onun digər tərcümə növlərindən fərqlərini izah edir.
FTN 2. Rəsmi sənədlər, biznes yazışmaları, hüquqi mətnlər və təlimat xarakterli mətnlər kimi funksional mətnlərin struktur və məqsədini təhlil edir.
FTN 3. İngilis və Azərbaycan dillərində funksional uyğunluğu və kommunikativ adekvatlığı təmin edən tərcümə strategiyalarını tətbiq edir.

FTN 4. Praqmatik tərcümədə kontekstual və məqsədyönlü yanaşmanı əsas götürərək mətnin məqsədini qoruyur.
FTN 5. Terminoloji dəqiqlik, standartlara uyğunluq və məxfi məlumatların qorunması prinsiplərinə riayət edir.
FTN 6. Multimodal və texniki sənədlərin tərcüməsində qrafik, cədvəl və qeyri-verbal elementlərin düzgün ötürülməsini təmin edir.
FTN 7. Tərcümə prosesini sənədləşdirir, peşəkar etika çərçivəsində təqdimat və müzakirə bacarıqları nümayiş etdirir.

“Ümumi tərcümə 2 (Hüquqi/Siyasi sahə üzrə)” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Hüquqi və siyasi mətnlərin struktur, üslub və funksional xüsusiyyətlərini təhlil edir.
FTN 2. Hüquq və siyasət sahələrinə aid terminoloji vahidlərin adekvat tərcüməsini təmin edir.
FTN 3. Mənbə və təyinat mədəniyyətlərində hüquqi və siyasi konseptlərin fərqlərini nəzərə alaraq məna uyğunluğunu qoruyur.
FTN 4. Normativ sənədlərin, müqavilələrin, qanunvericilik aktlarının və beynəlxalq hüquq mətnlərinin tərcüməsində dəqiqlik və obyektivlik nümayiş etdirir.
FTN 5. Hüquqi və siyasi mətnlərin tərcüməsində peşəkar etikaya, məxfilik və neytrallıq prinsiplərinə əməl edir.
FTN 6. Terminoloji lüğətlər və sahəyəxas resurslardan istifadə bacarığını inkişaf etdirir.
FTN 7. Sahəyə dair tərcümə layihəsi hazırlayır və onu elmi əsaslarla təqdim edir.

“Tərcümənin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Tərcümə keyfiyyəti anlayışını izah edir və bu sahədə mövcud nəzəri yanaşmaları (Nord, House, Williams & Chesterman və s.) mənimsəyir.
FTN 2. Tərcümə məhsulunun adekvatlıq, səlislik, üslub uyğunluğu və terminoloji dəqiqlik baxımından təhlilini həyata keçirir.
FTN 3. Tərcümə səhvlərinin növlərini (semantik, leksik, qrammatik, stilistik) fərqləndirir və onların səbəblərini müəyyən edir.
FTN 4. Keyfiyyət qiymətləndirmə meyarlarını formalaşdırır və onları konkret nümunələr üzərində tətbiq edir.
FTN 5. Tərcümə prosesində geribildirim vermə və post-redaktə bacarıqlarını nümayiş etdirir.
FTN 6. Peşəkar standartlara (ISO 17100, ASTM və s.) uyğun olaraq tərcümə keyfiyyətini qiymətləndirməyi öyrənir.
FTN 7. Tərcümə keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi üzrə tədqiqat işi hazırlayır və onu təqdim edir.

“Tərcümə və mədəniyyətlərərsası ünsiyyət” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Mədəniyyətlərərsası ünsiyyətin əsas nəzəri prinsiplərini və tərcümə ilə qarşılıqlı əlaqəsini izah edir.
FTN 2. Kulturoloji komponentlərin (realliyalar, deyimlər, dini-mifoloji elementlər və s.) tərcümədə yaratdığı çətinlikləri müəyyənləşdirir.
FTN 3. Mətnləərərsası və mədəni kontekstləərərsası fərqlərin ünsiyyətin effektivliyinə təsirini qiymətləndirir.

FTN 4. Tərcümə prosesində mədəni ekvivalentlik, adaptasiya və lokalizasiya strategiyalarını tətbiq edir.
FTN 5. Mədəniyyətlərarası yanlış anlama və ünsiyyət maneələrinin qarşısını almaq üçün kommunikativ uyğunluq bacarıqlarını inkişaf etdirir.
FTN 6. Qlobal və lokal kontekstlərdə tərcüməçi kimi vasitəçi rolunu dərk edir və tətbiq edir.
FTN 7. Mədəniyyətlərarası tərcümə problemlərinə dair praktik nümunələr əsasında analiz və təqdimatlar hazırlayır.

“Tərcümədə ekvivalentlik” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Tərcümə nəzəriyyələrində “ekvivalentlik” anlayışının müxtəlif interpretasiyalarını (Nida, Catford, Vinay & Darbelnet və s.) izah edir.
FTN 2. Leksik, semantik, sintaktik və funksional səviyyələrdə ekvivalentlik növlərini təhlil edir.
FTN 3. Ekvivalentliyin mümkün olmadığı hallarda istifadə olunan strategiyaları (kompensasiya, transformasiya və s.) tətbiq edir.
FTN 4. Fərqli mətn tipləri üzrə (informativ, ekspressiv, imperativ) uyğun tərcümə yanaşmalarını müəyyənləşdirir.
FTN 5. Dil və mədəni fərqlər fonunda mətnin funksional və kommunikativ məqsədini qoruyan tərcümə variantları təklif edir.
FTN 6. Praktiki tərcümə nümunələri üzərində ekvivalentlik səviyyəsini qiymətləndirir və arqumentləşdirilmiş nəticələr çıxarır.
FTN 7. Ekvivalentlik problemi ilə bağlı tədqiqat işi hazırlayır və onu təqdim edir.

“Subtitrlarla tərcümə” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Subtitr tərcüməsinin əsas prinsiplərini və digər audiovizual tərcümə növləri ilə (dublaj, voice-over) fərqlərini izah edir.
FTN 2. Ekran məhdudiyyətləri (vaxt, simvol sayı və s.) və texniki tələbləri nəzərə alaraq subtitr tərcüməsi həyata keçirir.
FTN 3. Mədəni və kontekstual məzmunun qorunmasını təmin edən strategiyaları (simplifikasiya, adaptasiya və s.) tətbiq edir.
FTN 4. Danışiq dilinə xas ifadələrin, yumorun, dialektlərin və arqonun tərcüməsində yarana biləcək çətinlikləri analiz edir.
FTN 5. Subtitr proqram təminatları (məs., Aegisub, Subtitle Edit və s.) ilə işləmə bacarıqlarını nümayiş etdirir.
FTN 6. Audiovizual məhsulun ünsiyyət effektivliyini və tərcümənin funksional adekvatlığını qiymətləndirir.
FTN 7. Əldə olunan nəzəri və praktik bilikləri tətbiq edərək subtitr layihəsi hazırlayır və təqdim edir.

“Diskurs təhlili” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Diskurs anlayışının nəzəri əsaslarını və müxtəlif diskurs tiplərinin (siyasi, elmi, məişət və s.) xüsusiyyətlərini izah edir.
FTN 2. Diskursun dil və cəmiyyət arasında körpü funksiyasını anlayır və təhlildə bu aspektləri nəzərə alır.

FTN 3. Kontekst, iştirakçılar, niyyət və struktur baxımından diskursun təhlilini həyata keçirir.
FTN 4. Farklı diskurs analiz yanaşmalarını (kritik diskurs təhlili, konversasiya analizi və s.) müqayisə edir və tətbiq edir.
FTN 5. Mətnin və danışığın semantik-pragmatik təbəqələrini araşdırır, gizli mənaları və ideoloji yönü təhlil edir.
FTN 6. Diskurs təhlili əsasında tədqiqat layihəsi hazırlayır və nəticələri akademik formada təqdim edir.

“Beynəlxalq qurumlara aid sənədlərin tərcüməsi” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Tələbə BMT, Aİ, NATO, UNESCO və digər beynəlxalq və regional qurumların rəsmi sənədlərinin struktur və üslub xüsusiyyətlərini təhlil edir.
FTN 2. Beynəlxalq hüquq, diplomatiya və əməkdaşlıq kontekstində istifadə olunan terminologiyanı mənimsəyir və uyğun tərcümə strategiyalarını tətbiq edir.
FTN 3. Sazişlər, memorandumlar, rəsmi bəyanatlar və hesabatların tərcüməsində dəqiqlik və neytrallıq prinsipini qoruyur.
FTN 4. Mətnlərarası və mədəni fərqləri nəzərə alaraq funksional ekvivalentlik əsasında tərcümə aparır.
FTN 5. Beynəlxalq normativ sənədlərin leksik-semantik xüsusiyyətlərini və sabit formullarını adekvat şəkildə dilə çevirir.
FTN 6. Məxfi məlumatların qorunması və peşə etikasına uyğun davranış qaydalarını mənimsəyir.
FTN 7. Tərcümə etdiyi sənədləri texniki formatlaşdırma və təqdimat qaydalarına uyğun şəkildə hazırlayır.

“Tətbiqi dilçilik” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Tətbiqi dilçiliyin predmeti, sahələri və dilçiliklə digər sahələr (dil tədrisi, tərcümə, psixologiya, riyaziyyat və s.) arasındakı əlaqələri izah edir.
FTN 2. Dil o cümlədən xarici dil öyrənmə və öyrətmə proseslərini dilçilik nəzəriyyələri fonunda təhlil edir.
FTN 3. Dilçilik nəzəriyyələrinin tətbiqinə yönəlmiş elmi-metodoloji yanaşmaları başa düşür və tətbiq edir.
FTN 4. Tətbiqi dilçiliyin əsas tədqiqat istiqamətlərini (tərcümə nəzəriyyəsi, xarici dil öyrənilməsi və s.) müəyyənləşdirir.
FTN 5. Müxtəlif kontekslərdə işlənən dil materialını (lüğət, korpus, proqram təminatı və.s) tədqiq etmək.
FTN 6. Tətbiqi dilçilik mövzusunda müstəqil tədqiqatlar aparır və nəticələri elmi şəkildə təqdim edir.

“Tərcümə məktəbləri” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Tərcümə nəzəriyyəsinin inkişafında əsas məktəblərin (Leipzig, Praga, Kanada və s.) əsas prinsiplərini izah edir.
FTN 2. Hər bir məktəbin tərcümə prosesinə yanaşmalarını müqayisə edir və praktik tərcümə ilə əlaqələndirir.

FTN 3. Tərcümə nəzəriyyəsinin inkişaf tarixində önəmli rol oynamış nəzəriyyəçilərin töhfələrini təhlil edir.
FTN 4. Ədəbi, media və texniki mətnlər üzrə fərqli məktəblərin tətbiq etdiyi yanaşmaları real nümunələr əsasında qiymətləndirir.
FTN 5. Mənbə və məxəz dilində mətnin funksiyasına uyğun tərcümə dilini və strategiyalarını müəyyənləşdirir.
FTN 6. Tərcümə məktəblərinin müasir tərcümə praktikasına təsirini təhlil edir.
FTN 7. Seçilmiş məktəb və yanaşma üzrə elmi təqdimat və ya tədqiqat işi hazırlayır.

“Tərcümə və üslubiyyət” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Üslubiyyətin əsas anlayışlarını və mətnin üslubi xüsusiyyətlərini tərcümə baxımından izah edir.
FTN 2. Fərqli janrlarda, üslublarda (elmi, publisistik, bədii, rəsmi və s.) yazılmış mətnlərin tərcüməsində üslubi xüsusiyyətləri qoruyur.
FTN 3. Mənbə mətndə müəllif üslubunun qorunması və məqsədəuyğun şəkildə məxəz mətninə ötürülməsi üçün tərcümə strategiyalarını tətbiq edir.
FTN 4. Məcəzaların (metafora, ironiya, epitet və s.) və üslubi niuanların tərcüməsində yaranan çətinlikləri dəyərləndirir.
FTN 5. Üslubi qeyri-adilik, ekspressivlik və funksional uyğunluq arasında balans yaratma bacarıqlarını inkişaf etdirir.
FTN 6. Mənbə mətnə üslubi adekvatlıq və üslub-məna əlaqəsini təhlil edir.
FTN 7. Üslubi tərcüməyə dair təhlil aparır və nəticələrini yazılı təqdimat şəklində təqdim edir.

“Turizm tərcüməçiliyi” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Turizm sahəsinə aid mətnlərin (bələdçi kitabları, broşürlər, saytlar, reklam materialları) funksional və kommunikativ xüsusiyyətlərini təhlil edir.
FTN 2. Turizm leksikasını, kulturoloji realiyaları və multikultural ünsiyyət tələblərini nəzərə alaraq adekvat tərcümə bacarığı qazanır.
FTN 3. Dil və mədəniyyətlərarası kommunikasiya əlaqələrinin turizm sənədlərində tərcümə prosesinə təsirini müəyyənləşdirir.
FTN 4. Bədii, ekspressiv və reklam yönümlü söz və ifadələri düzgün və təsirli şəkildə tərcümə edir.
FTN 5. Turizm sahəsində istifadə olunan müxtəlif mətn janrlarının üslubi fərqlərini nəzərə alaraq tərcümə strategiyası seçir.
FTN 6. Turizm sektorunda tərcüməçinin rolu və peşə etikasını ilə bağlı bilikləri mənimsəyir.
FTN 7. Sahəyə aid tərcümə layihəsi və ya praktik tərcümə portfeli hazırlayır və onu təqdim edir.

“Ardıcıl tərcümə” fənni üzrə fənn təlim nəticələri (FTN):
FTN 1. Ardıcıl tərcümə prosesinin mərhələlərini və əsas fərqləndirici xüsusiyyətlərini izah edir.
FTN 2. Qeyd aparma texnikalarını (not-taking), yaddaşdan istifadə və şifahi çeviklik bacarıqlarını inkişaf etdirir.

FTN 3. Danışiq zamanı üslubun, niyyətin və məzmunun qorunmasını təmin edərək mənbə mətnini tərcümə edir.
FTN 4. Ardıcıl tərcümə prosesində zaman təzyiqi və ünsiyyət stresini idarə etmə bacarıqları formalaşdırır.
FTN 5. Rəsmi və qeyri-rəsmi nitq janrlarında (mətbuat konfransları, görüşlər, müzakirələr və s.) ardıcıl tərcümə strategiyalarını tətbiq edir.
FTN 6. Etik prinsiplərə və tərcüməçinin neytrallıq mövqeyinə əməl edir.
FTN 7. Simulyasiya və real şəraitdə ardıcıl tərcümə təcrübəsi həyata keçirərək peşəkar bacarıqlarını möhkəmləndirir.

Əlavə 2

TƏHSİL PROQRAMI VƏ TƏDRİS FƏALİYYƏTLƏRİNİN TƏLİM NƏTİCƏLƏRİNİN MATRİSİ

Ali təhsil müəssisəsi aşağıdakı cədvəldən istifadə edərək ixtisaslaşmanın təhsil proqramının təlim nəticələrinin əldə olunmasına necə dəstək verdiyini müəyyənləşdirməlidir.

Tərcümə (ingilis dili üzrə)

Tədris fəaliyyətinin (fənnin) adı	Proqramın təlim nəticələri					
	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6
Tədqiqat metodları			X	X		
Akademik yazı və etika			X	X		
Tədqiqat analitikası			X	X		
Tərcümə tarixi			X	X		
Süni intellekt və maşın tərcüməsi				X	X	X
Ümumi tərcümə 1 (ekologiya/tibb sahəsi üzrə)	X		X	X	X	X
Ümumi tərcümə 2 (hüquqi/siyasi sahə üzrə)	X		X	X	X	X
Tərcümənin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi			X	X	X	
Tərcümə və mədəniyyətlərarası ünsiyyət		X		X		
Diskurs təhlili			X	X		
1. Bədii tərcümə 2. Praqmatik tərcümə	X	X	X	X		X
1. Tərcümədə ekvivalentlik 2. Subtitrlarla tərcümə	X			X		

1. Beynəlxalq qurumlara aid sənədlərin tərcüməsi 2. Tətbiqi dilçilik		X	X	X		
1. Tərcümə məktəbləri 2. Tərcümə və üslubiyyat			X	X		
1. Turizm tərcüməçiliyi 2. Ardıcıl tərcümə	X	X		X	X	X
Elmi-pedaqoji təcrübə			X	X		
Elmi tədqiqat təcrübəsi			X	X		
Magistrlik dissertasiyası			X	X		

Razılaşdırıldı:

Tədris şöbəsinin müdiri

_____ f-r.ü.f.d. L.A.Ağamalıyeva

Beynəlxalq Magistratura və Doktrantura mərkəzinin direktoru

_____ t.ü.f.d., dos N.Y. Quliyeva

Tərcümə və filologiya kafedrasının müdiri

_____ fil.ü.f.d. G.M.Rzayeva